

také právo výkonu mírného trestu, avšak proti zneužití této moci může soud zakročit. Děti mohou mít své zvláštní jmění, otci po čas nezletilosti náleží pouze správa tohoto jmění.

§ 35. Právní postavení dětí nemanželských.

Nemanželské děti nazývaly se v právech ve střední Evropě různými názvy (Hornung, Banchart, spurii, polsky wylegańcy). Již názvy tyto dávaly najevo, že právní postavení nemanželských dětí bylo nižší než dětí manželských. Nemanželské děti náležely k rodině otcovské jen, prohlásil-li otec, že je přijímá do své rodiny. Starší právo žádalo při manželských dětech, aby byly nejen zrozeny, ale také i řádně zplozeny v manželství. Toto přísné právní hledisko bylo způsobeno hlavně církví, která dbala čistoty manželství. Tímto hlediskem bylo také způsobeno, že toto nízké osobně-právní postavení dětí nemanželských přeneslo se i do jejich práva dědického po rodičích. Nemanželské děti nedědily po otci, nýbrž zpravidla pouze po matce. V právu saském nedědily ani po matce. Stejně tak bylo v právu polském, kde nemanželské děti nemohly obdržeti ani daru od rodičů. Ani jich děti nedědily. V polském právu děti nemanželské nemohly mít nemovitého majetku. I v jiných právech ve stř. Evropě byly soukromoprávně omezeny. V právu českém nemohly klásti do desk a nemohlo jim býti odkazováno.

V novějším právním vývoji se právní postavení dětí nemanželských značně zlepšilo. Byla uznána zásada, že dítětem nemanželským jest jen dítě nemanželsky zrozené, t. j. dítě narozené z matky neprovdané. Jen za určitých předpisů lze popřítí manželské zrození dítěte z matky provdané. Pokud jde o otázku, kdo jest otcem nemanželského dítěte, byla tato otázka jen výjimečně upravena tak, že po nemanželském otci se nesmělo pátrati. Nyní stanoví zákon řadu domněnek: Za nemanželského otce je pokládán ten, komu se dokáže, že s matkou obcoval v době, od níž až do porodu neuplynulo méně než 181, po př. 180 a ne více než 300 po př. 302 dnů. Lhůty jsou upraveny v různých právech tudíž různě. Velmi důležité jest uznání otcovství otcem. Ačkoliv v novém právu je právní hledisko daleko příznivější než bylo dříve, přece zůstalo i v novém právu, že právní postavení dětí nemanželských řídí se podle matky. Nemanželské dítě náleží do rodiny matčiny. Děti nemanželské nemají

ještě podle nového zákonodárství nároku na jméno otcovo, právo a povinnost výchovy nemanželského dítěte náleží matce, alimentární povinnosti stihají otce. Výživa dítěte podle některých právních ustanovení vyměřuje se podle postavení matčina, v některých podle jmění otcova. Novější zákonodárství však slevuje i z těchto ustanovení ještě dále ve prospěch dětí nemanželských.

§ 36. Osvojení (adopce) a legitimace.

Adopce byla známa již ve starším právním vývoji ve stř. Evropě, nebylo jí však často používáno. Některá práva ji úplně pomíjejí (právo české). V právu německém nazývá se ve starší době *affatomií*, t. j. přijetím do příbuzenstva. V německém právu ve starší době bylo známo i přijetí za sourozence nebo za bratra (*affratatio*). I v právu polském vedle adopce vlastní byly známy i jiné způsoby osvojení, jimiž vznikl mezi osobami příbuzenský poměr sourozenců zvl. bratrů (*pobratymstwo*) Zvláštním vznikem umělého příbuzenstva zde bylo t. zv. příbuzenství z vychování (*atałykat, pokriewieństwo z piastowania*), vznikající odtud, že osoby dané na vychování, stávaly se příbuznými pěstounů. Analogickým zjevem těchto osvojení jest také t. zv. bratrská adopce v právu uherském (*adoptio fraternalis*), jež vytváří mezi adoptanty právní poměr jako mezi bratry, má však hlavní účel majetkoprávní (viz níže v právu dědickém).

Mezi osvojencem a osvojitelem vznikají právní poměry jako mezi osobami příbuznými, zvl. jako mezi otcem a synem. Zpravidla však s počátku nepůsobí osvojení na vznik dědického práva ve prospěch osvojence, teprve vývojem se k tomuto důsledku osvojení také přichází.

Osvojení dalo se zvláštní formou. Bylo při ní užíváno zvláštních symbolů naznačujících, že mezi osvojencem a osvojitelem vzniká umělé příbuzenství. Na př. byly to t. zv. *potrzyżyny* v Polsku, nebo podání zbraně v právu německém neb t. zv. *naturae imitatio per palium et indusium* (t. j. zahalení v šat osvojitelův).

I v novějším právu bylo osvojení přijato. Novější právo šlo ve šlépějích práva římského, byla přijata však jen *adoptio minus plena*. Novější adopcí tvoří se mezi osobou přijímající a osobou přijatou právní poměr jako mezi rodiči a dětmi, při čemž však příbuzenský poměr mezi dítětem a jeho krevními příbuz-